

TIJDSCHRIFT

VOOR

NEDERLANDSCH INDIE.

VAN

DR. W. R. BARON VAN HOËVELL,

VOORTGEZET ONDER REDACTIE VAN

EENE VEREENIGING VAN STAATSLIEDEN EN GELETERDEN.

(4th)
NIEUWE [^]SERIE.

ZEVENDE JAARGANG.

EERSTE DEEL.

TE ZALT-BOMMEL BIJ JOH. NOMAN EN ZOON.

1878.

ED

Ons prestige op Timor.

Er is in den laatsten tijd meermalen geweest op onze treurige verhouding met de hoofden en bevolking op Timor, en op den weinigen eerbied, dien zij toonen te hebben voor onze souvereiniteit. Onlangs is daarvan weder een éclatant bewijs geleverd, 't welk wel verdient te worden vermeld.

De beruchte Bakikooi, tot wiens tuchtiging in het jaar 1857 een militaire expeditie naar Midden-Timor werd afgezonden, is overleden. Hij was fettor van 't landschap Takaib, in het keizerrijk van Sonabaït, en, wegens zijn brutaal en inhalig karakter, de schrik zijner naburen, maar ook . . . de schrik van ons bestuur op Koepang. Eigenlijk was hij slechts waarnemend fettor van genoemd landschap; want toen de fettor Teiboko in 1870 stierf was diens zoon nog te jong om zijn vader op te volgen. Onder goedkeuring van den resident (met het doel om Bakikooi te vriend te houden) werd de vacante plaats aan dezen oproerling tijdelijk opgedragen onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat hij het bewind zou afstaan aan den zoon van Teiboko, zoodra deze daarvoor berekend zou zijn. Bakikooi nam de voorwaarde aan, natuurlijk met het vaste voornemen om niet los te laten wat hij eenmaal in de hand hield.

De resident liet den lastigen man gewoonlijk maar wijselijk

aan zijn lot over, wel wetende, dat elke boodschap (de correspondentie geschiedt daar altijd mondeling, door tusschenkomst van boodschappers) met een beleedigend antwoord zou worden begroet.

Verleden jaar nog vermoorde hij op verraderlijke wijze den fettor van Ambenoe, niettegenstaande deze door het gouvernement was aangesteld en voorzien van de rotting met knop, benevens de Hollandsche vlag, waaronder de ongelukkige nog op 't laatste oogenblik een zekere schuilplaats meende te vinden. Van deze schandelijke misdaad werd hem niet eens een woord van afkeuring van wege onze regeering aangezegd. Wat zou 't trouwens ook gebaat hebben?

Eindelijk dan is de oude gevreesde oproerling gestorven. Algemeene vreugde te Koepang natuurlijk!

De resident haast zich een bode af te zenden naar den keizer te Nefo, met verzoek de insignia van Bakikooi, zoodmede die van den onlangs vermoorden fettor van Ambenoe te mogen terug hebben, en drukt tevens de hoop uit, dat nu de keuze moge vallen op geschikte personen, aan wie de resident met vertrouwen de rottingen zal kunnen uitreiken.

Maar zie! de wensch van den resident kwam geenszins overeen met de bedoeling van Z. K. Majesteit. De bode werd op beleedigende wijze behandeld, en teruggezonden met de boodschap: „dat de keizer weigerde de stokken af te geven, dat hij een keuze zou doen naar eigen inzicht, en aan de nieuwe dignitarissen de rottingen zelf zou uitreiken, — waarna hij dan wel bericht zou zenden aan den resident!” De boodschapper had vernomen, dat de keuze voor Takaïb reeds was bepaald op een zoon van Bakikooi, die in den geest zijns waardigen vaders is opgevoed, en voor wiens benoeming de resident juist bevreesd was.

Zóó ver is 't nu reeds gekomen met den eerbied van de Timoreesche hoofden voor den vertegenwoordiger van ons gouvernement te Koepang! Het feit staat gelijk met een openlijke onafhankelijkheids-verklaring.

En dergelijke beledigingen zijn geen op zichzelf staande feiten: de resident kan ze elken dag ondervinden. Maar hij heeft geleerd ze te ontwijken, door zoo min mogelijk notitie te nemen van hetgeen onder zijn gebied voorvalt. Welke eervolle positie voor den vertegenwoordiger van een gouvernement, dat beweert de souvereiniteit over die gewesten uit te oefenen!

Dat de omstandigheden van den tegenwoordigen tijd de regeering verplichten, om zoodanige zaken lijdelijk aan te zien, wij beamen het. Maar het had niet zoo ver behoeven te komen, indien de regeering vroeger niet, uit al te groote bezorgdheid, den resident steeds had aangespoord om alles door de vingers te zien. Men heeft al meer en meer onze omhouding aangezien voor vrees of onmacht, en 't spreekt van zelf, dat zoodanig systeem van lijdelijk toezien ten laatste leiden moet tot verzet.

Een goede tuchtiging op een geschikt tijdstip maakt een heilzamen indruk, ook op de andere hoofden, en voorkomt ernstiger verwickelingen; maar wanneer de gouverneur-generaal uit ziekelijke filantropie, een flink doortastenden resident straft, omdat deze een overmoedige kampoeng tuchtigt en onze souvereiniteit handhaaft, dan is de indruk van zoodanige onstaatkundige handeling, — die natuurlijk door geheel Timor bekend wordt, — niet geschikt om hen tot onderwerpenheid te stemmen. Ons verwondert dus het bovengemeld voorval geenszins: wij constateeren alleen het feit, als een nieuwe récente bijdrage tot de waarheid van de vroeger in dit tijdschrift gegeven schets.

Den Haag, 4 februari 1878.

H.